

De zee is niet meer

Oostkapelle, Zeeland (2021)

Peter Visser

De zee is er niet meer
(Openbaring 21:1)

© Peter Visser (2021)

Titel: De zee is niet meer

Auteur: drs. Peter Visser

Foto omslag: aquarel: 'de kust van Walcheren' (Arie Boers)

Drukkerij: Mijnbestseller Nederland BV (www.mijnbestseller.nl)

ISBN: 9789403641843

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	5
Schepping	7
Zeemonsters	15
Zee namen	33
De grote vloed	37
De koperen zee	43
De glazen zee	47
De volkeren zee	53
De doodszee	61
Wonderlijke zee verhalen	65
Hemel, aarde en zee	85
Eb en vloed	91
Zee economie	101
Ootmoed	109
Zee wijsheden	113
De zee in het gericht	117
Herschepping	125
De zee is niet meer	131
Tekstregister	137
Register van iconen en liedteksten	141
Bronvermelding	143

Woord vooraf

In het jaar 2015 heb ik een boek geschreven over de Openbaring van Johannes – zie de bronvermelding achter in dit boek – waarbij het thema van de zee op verschillende manieren aan de orde kwam.

De jaren daarna groeide bij mij de vraag naar de betekenis van de zee in de Bijbel. De zee wordt op de derde scheppingsdag door God geschapen. Maar die zee verdwijnt aan het einde van de tijd, bij de komst van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Tussen het begin en het einde ligt een lange periode en in de Bijbel wordt op verschillende manieren over de zee gesproken.

Als het in de Bijbel over de zee gaat, gaat het dan om een fysieke zee of is het meer een symbool voor iets anders? Is er sprake van Bijbelse beeldtaal en werd er bij het schrijven gebruik gemaakt van de stijlfiguur van de metafoor? Een metafoor is een vorm van beeldspraak waarbij het figuurlijk taalgebruik centraal staat. Bijvoorbeeld: de zee als een beeld – een metafoor – van ons leven. Over dit soort vragen gaat het in dit boek.

Wij leven in een tijd waarin beelden welhaast belangrijker zijn geworden dan het geschreven woord. Ik heb er daarom voor gekozen – daar waar dat mogelijk was – teksten aan te vullen met afbeeldingen van iconen.

Iconen spelen een belangrijke rol in het leven van de christenen in het oosten en in de vieringen in de kerken van het oosters christendom. Iconen zijn met de hand geschilderde religieuze afbeeldingen veelal vervaardigd op een houten paneel. Iconen weerspiegelen iets van Gods koninkrijk op aarde. Iconen maken het mogelijk de tegenwoordigheid te ervaren van mensen die echt geleefd hebben en die lang geleden zijn overleden en nu bij God wonen. Door naar deze iconen te kijken, ervaar je iets van een hemelse werkelijkheid. Iconen laten zien wat je gelooft. Iconen vormen een afspiegeling van een goddelijke werkelijkheid en geven daarmee toegang tot deze niet zichtbare geestelijke (spirituele) wereld. Daarmee verdiepen iconen het geschreven woord (en dat gebeurt uiteraard ook andersom).

Van iconen in mijn eigen bezit en van iconen die eigendom zijn van een museum is de herkomst bekend. Maar op allerlei sites – met name buitenlandse sites in een taal die ik niet altijd beheers – zijn afbeeldingen te vinden van duizenden iconen waarvan niet altijd duidelijk is wat de herkomst is en of er sprake is van auteursrechten bij het gebruik van deze afbeeldingen.

Mocht ik iemand of een organisatie hebben benadeeld door het opnemen van een icoon in dit boek, dan bied ik op voorhand mijn excuses aan.

Bij het schrijven van dit boek heb ik gebruik gemaakt van eerdere studies zoals die hun neerslag hebben gevonden in de door mij geschreven boeken (zie de bronvermelding). Een overzicht van door mij geraadpleegde bronnen is opgenomen in die boeken.

De bronvermelding achter in dit boek kon daarom summier blijven.

Tenzij anders aangegeven, zijn alle Bijbelteksten ontleend aan de Nieuwe Bijbelvertaling 2004 (waarbij ik de aanduiding van God als ‘heer’ steeds in hoofdletters heb geschreven).

Vrijwel alle Bijbelteksten – en het zijn er best veel – heb ik letterlijk weergegeven. De spirituele ervaring bij het lezen van deze teksten kan niet worden gemist als het gaat om het doorleven van de vele ‘zee beelden’.

Voor het raadplegen van de grondtekst in het Oude Testament (Hebreeuws) en het Nieuwe Testament (Grieks) heb ik gebruik gemaakt van de mogelijkheden van mijn abonnement op StudieBijbel (www.studiebijbel.nl). Daarnaast is het internet een onuitputtelijke bron van informatie.

De zee als begrip is een geliefd thema in religieuze liederen. Liederer maken het mogelijk verhalen vast te leggen in woorden die je kunt zingen. Zingen als een belangrijk spiritueel hulpmiddel in het begrijpen en emotioneel verwerken van het geschreven woord.

Liedteksten ondersteunen en versterken – evenals de in dit boek opgenomen iconen – de boodschap van de schrijver.

Dat de zee van ons leven mag verstillen tot een glazen zee!

Peter Visser,
Goeree-Overflakkee, herfst 2021

Schepping

“In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods Geest zweefde over het water.” (Genesis 1:1-2)

Zo begint de Bijbel. Heel simpel. God schiep hemel en aarde. Vervolgens lezen we dan in Genesis 1 hoe God dat doet. Hij spreekt gedurende zes dagen tien woorden, scheppingswoorden.

In het algemeen worden de scheppingswoorden genummerd naar de woorden die in de Hebreeuwse grondtaal dezelfde zijn: “God zei” (wayyo’mer ‘elohim) en dat komt tien keer voor in Genesis 1. Hierna aangegeven tussen haakjes. Discussie is daarbij mogelijk over het tiende scheppingswoord: is hier echt sprake van schepping?

Daarom hanteer ik een indeling die wellicht meer aansluit bij de feitelijke scheppingsdaden van God.

De eerste dag:

- 1 (1) “God zei: ‘Er moet licht komen,’ en er was licht.” (Genesis 1:3)

De tweede dag:

2. (2) “God zei: ‘Er moet midden in het water een gewelf komen dat de watermassa’s van elkaar scheidt.’ En zo gebeurde het.” (Genesis 1:6)

De derde dag:

3. (3) “God zei: ‘Het water onder de hemel moet naar één plaats stromen, zodat er droog land verschijnt.’ En zo gebeurde het.” (Genesis 1:9)
“Het droge noemde hij aarde, het samengestroomde water noemde hij zee.” (Genesis 1:10)
4. (4) “God zei: ‘Overal op aarde moet jong groen ontkiemen: zaadvormende planten en allerlei bomen die vruchten dragen met zaad erin.’ En zo gebeurde het.” (Genesis 1:11)

De vierde dag:

5. (5) “God zei: ‘Er moeten lichten aan het hemelgewelf komen om de dag te scheiden van de nacht. Ze moeten de seizoenen aangeven en de dagen en de jaren, en ze moeten dienen als lampen aan het hemelgewelf, om licht te geven op aarde.’ En zo gebeurde het.” (Genesis 1:14-15)

De vijfde dag:

6. (6) “God zei: ‘Het water moet wemelen van levende wezens, en boven de aarde, langs het hemelgewelf, moeten vogels vliegen.’ En hij schiep de grote zeemonsters en alle soorten levende wezens waarvan het water wemelt en krioelt, en ook alles wat vleugels heeft.” (Genesis 1:20-21)
7. “God zegende ze met de woorden: ‘Wees vruchtbaar en word talrijk en vul het water van de zee. En ook de vogels moeten talrijk worden, overal op aarde.’” (Genesis 1:22)

De zesde dag:

8. (7) “God zei: ‘De aarde moet allerlei levende wezens voortbrengen: vee, kruipende dieren en wilde dieren.’ En zo gebeurde het.” (Genesis 1:24-25)
9. (8) “God zei: ‘Laten wij mensen maken die ons evenbeeld zijn, die op ons lijken; zij moeten heerschappij voeren over de vissen van de zee en de vogels van de hemel, over het vee, over de hele aarde en over alles wat daarop rondkruipt.’

God schiep de mens als zijn evenbeeld. Manlijk en vrouwelijk schiep hij de mensen.” (Genesis 1:26-27)

10.(9) “Hij zegende hen en zei tegen hen: ‘Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen.’” (Genesis 1:28)

(10) “Ook zei God: ‘Hierbij geef ik jullie alle zaaddragende planten en alle vruchtbomen op de aarde; dat zal jullie voedsel zijn. Aan de dieren die in het wild leven, aan de vogels van de hemel en aan de levende wezens die op de aarde rondkruipen geef ik de groene planten tot voedsel.’ En zo gebeurde het.” (Genesis 1:29)

“Zo werden de hemel en de aarde in al hun rijkdom voltooid. Op de zevende dag had God zijn werk voltooid, op die dag rustte hij van het werk dat hij gedaan had. God zegende de zevende dag en verklaarde die heilig, want op die dag rustte hij van heel zijn scheppingswerk.” (Genesis 2:1-3)

Het gaat mij in dit boek niet om een wetenschappelijke benadering van dit scheppingsverhaal. Daarover zijn tal van interessante boeken geschreven. Voor mij staat de achterliggende boodschap centraal. Een boodschap in de vorm van een lied bestaande uit tien woorden: het lied van de schepping. Een lied dat verhaalt van de grootse daden van God. Hij staat aan het begin. Met woorden heeft Hij de kosmos tot leven gewekt.

Huib Oosterhuis heeft dat zo treffend onder woorden gebracht in zijn lied: “Met niets van niets”. Opgenomen als lied 602 in het Liedboek: Zingen en bidden in huis en kerk. De eerste regels van dit lied luiden: “Met niets van niets zijt Gij begonnen, hebt sprakeloos het licht gezegd, de tijd bepaald, het land gewonnen, de zeeën op hun plaats gelegd.”

De eerste twee verzen van Genesis 1 roepen wel een vraag op. Voor dat God met de schepping begon – zo lezen we in vers 2 – was de aarde nog woest en doods (‘ledig’ volgens de Statenvertaling) en lag er over de oervloed (‘afgrond’ volgens de Statenvertaling en ‘watervloed’ volgens de Herziene Statenvertaling) duisternis, terwijl Gods geest zweefde over het water. Was er al water voor de feitelijke schepping? Een ongevormde oer watermassa? Een metafoor voor de nog aanwezige chaos aan het begin van het scheppingsproces?

In de chaos van het begin heeft God met Zijn woorden orde geschapen en licht in de duisternis gebracht.

Op dag 1 worden licht en duisternis gescheiden en op dag 4 krijgt dat een vervolg met de schepping van de hemellichamen (de zon en de maan).

Op dag 2 wordt scheiding aangebracht in het water zodat er een onderscheid komt tussen het water op de aarde en het water in de hemel (het Hebreeuwse woord voor ‘hemel’ is ‘shamajim’ hetgeen letterlijk betekent ‘bovenste wateren’). Er ontstaat lucht (de dampkring). Op dag 5 schiep God de vissen voor het water en de vogels voor de lucht onder de hemel.

Op dag 3 ontstaat er scheiding tussen het water (de zee) en het droge land (de aarde). Dat droge land maakte de schepping van mens en dier op dag 6 mogelijk.

De scheidingen die door God zijn aangebracht in de watermassa's hebben geleid tot hemel, zee en aarde. Een zee die bestaat uit een deel van de oorspronkelijke oervloed. Betekent dit dat van de oorspronkelijke chaos – aan het begin van de schepping – nog iets in de zee is achtergebleven en dat er daarom ook watermonsters in de zee leven?

Helemaal aan het einde van dit boek zal hoofdstuk 21 van het Bijbelboek de Openbaring van Johannes aan de orde komen. In dat hoofdstuk lezen we over een herschepping met een nieuwe hemel en een nieuwe aarde met daarop een nieuw Jeruzalem. Daarin is geen plaats meer voor de zee. Met andere woorden: op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde is er geen ruimte meer voor chaos. Tussen schepping en herschepping ligt de geschiedenis van de mensheid. Wat heeft vanuit Bijbels perspectief de zee ons te zeggen? Deze vraag staat centraal in dit boek.

Psalm 104 spreekt over de grootsheid van God en van de schepping. De verzen 5 t/m 9 gaan over de zee:

“U hebt de aarde op pijlers vastgezet,
tot in eeuwigheid wankelt zij niet.
De oerzee bedekte haar als een kleed,
tot boven de bergen stonden de wateren.
Toen u hen dreigde, vluchtten zij weg,
toen uw donderstem klonk, stoven zij heen:
naar hoog in de bergen, naar diep in de dalen,
naar de plaatsen die u had bepaald.
U stelde een grens die zij niet overschrijden,
nooit weer zullen zij de aarde bedekken.”

Op drie scheppingsdagen (dag 3, 5 en 6) en bij vijf scheppingswoorden (3, 6, 7, 9 en 10) komt de zee ter sprake. Het gaat dus wel ergens over.

Volgens de ‘Concordantie op de Bijbel in de Nieuwe Vertaling’ (zie de bronvermelding) wordt in het Oude Testament ongeveer 240 keer het woord ‘zee’ gebruikt en in het Nieuwe Testament bijna 100 keer. Tel daarbij op de keren dat er in de Bijbel wordt gesproken over: de wateren, de grote diepte, de watermassa's, de grote vloed, enzovoort dan kan geconstateerd worden dat er in de Bijbel zeker zo'n 400 keer wordt gesproken over ‘de zee’.

Je zou kunnen zeggen dat de zee een soort onvermijdelijk nevenproduct is van de schepping. Het doel is land te creëren waarop mensen en dieren kunnen wonen. Daarom wordt op de derde dag het water zo geordend dat er droog land (aarde) verschijnt. Door Gods woorden zijn hemel en aarde gevormd uit water en door middel van water (2 Petrus 3:5). De hemel is de woonplaats van God. De lucht is voor de vogels. Het water is voor de vissen en het land is voor de mensen en de dieren.

In het kader van de schepping wordt er in de Bijbel regelmatig gesproken over ‘hemel, aarde en zee’ (in deze volgorde). Ze horen nadrukkelijk bij elkaar en zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Als je dus over de zee spreekt, heeft dat altijd een relatie met de hemel en de aarde. In een afzonderlijk hoofdstuk zal ik daar nog nader op ingaan.

In de schepping staan hemel (de woonplaats van God) en aarde (de woonplaats van de mens) centraal. Het aardoppervlak bestaat voor ongeveer 70% uit water en voor ongeveer 30% uit land. Het grootste deel van dat water wordt in beslag genomen door 'de zee' (zeeën, oceanen, grote meren).

Het grootste deel van het aanwezige water is zout (zeeën en oceanen). Slechts een klein deel is zoet water (rivieren, beken). Zonder zoet water is leven op aarde niet mogelijk. Daarom is er op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde alleen nog maar sprake van een leven gevende rivier (Openbaring 22:1).

Op de vijfde dag worden "de grote zeemonsters en alle soorten levende wezens waarvan het water wemelt en krioelt" geschapen. De Statenvertaling spreekt niet over grote zeemonsters, maar over 'grote walvissen', waarmee wordt bedoeld een dier dat schrik aanjaagt. Het woord dat in de Hebreeuwse grondtekst wordt gebruikt, geeft aanleiding te spreken over 'grote zeedieren'.

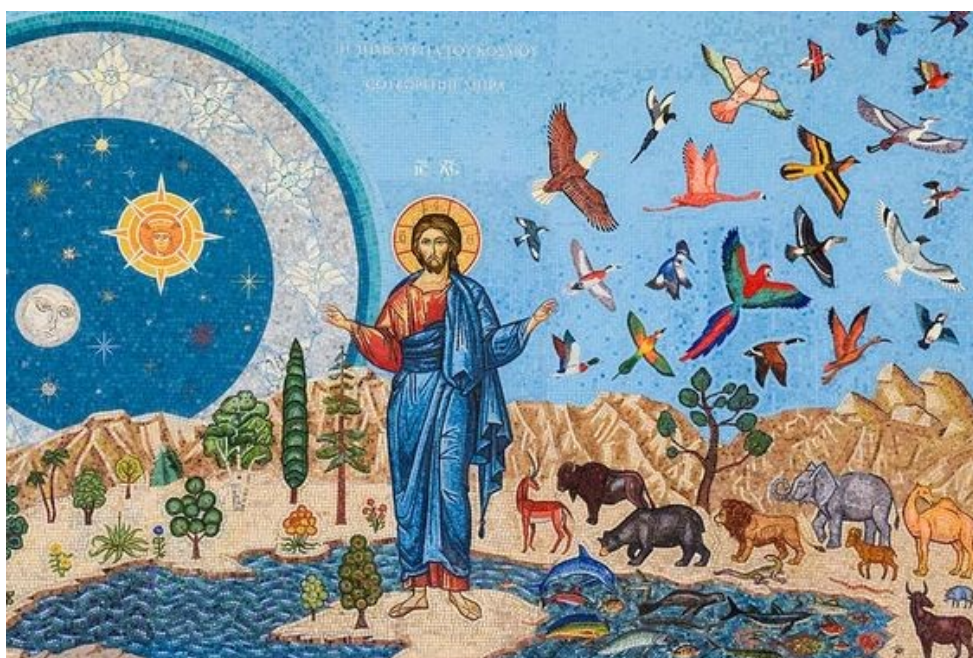
In de Bijbel wordt op verschillende plaatsen verwezen naar monsterachtige dieren die leven in de zee. In het volgende hoofdstuk zal ik daar nader op ingaan.

In Johannes 1:1-3 wordt over het gesproken 'woord' bij de schepping het volgende gezegd: "In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God. Het was in het begin bij God. Alles is erdoor ontstaan en zonder dit is niets ontstaan van wat bestaat. In het Woord was leven en het leven was het licht voor de mensen."

In Johannes 1:14: constateert Johannes vervolgens: "Het Woord is mens (*Jezus*) geworden en heeft bij ons gewoond, vol van goedheid en waarheid, en wij hebben zijn grootheid gezien, de grootheid van de enige Zoon van de Vader."

Zo wordt Jezus Christus gekoppeld aan de schepping. In het oosters christendom wordt dit op verschillende manieren uitgebeeld op iconen (dat zijn – zoals in het Woord vooraf al toegelicht – met de handgeschilderde religieuze voorstellingen in het algemeen afgebeeld op een houten paneel).

Een voorbeeld van een zogenaamde scheppingsicoon.

Het Woord – Jezus Christus – als scheppende kracht van hemel, aarde en zee. Van de lichten aan het gewelf (zon en maan) en van de dieren op het land, de vogels in de lucht en de vissen in water. Als laatste werd de mens geschapen, man en vrouw.

Heel de schepping is doortrokken van God en van Zijn Zoon. Dat straalt deze scheppingsicoon uit. Jezus Christus is het centrum van hemel, aarde en zee. De mens mag hiervan gebruik maken. In de geschiedenis van de mensheid zien we echter dat de mens zichzelf centraal is gaan stellen en de schepping heeft aangetast omwille van materieel voordeel. En nu zitten we met de gebakken peren: klimaatverandering, vervuiling op grote schaal, plastic soep in de oceanen, aantasting van de natuur door te veel stikstof, wereldwijde natuurrampen, enzovoort.

Een voorbode van het einde van de tijd? Het roept bij veel mensen gevoelens van angst op.

Natuurlijk zijn dat problemen die zeker om een technisch wetenschappelijke oplossing vragen. Maar veel meer gaat het hier om een moreel en spiritueel probleem. Wij hebben ons afgekeerd van de aan de mens gegeven opdracht om recht en gerechtigheid na te streven. Alleen gedragsverandering zal een permanente oplossing mogelijk maken. Dat is de boodschap van de afgebeelde scheppingsicoon. Jezus Christus moet weer centraal komen te staan in het leven van de mens. Zo niet, dan zal ook de zee zich blijvend tegen ons keren (tsunami's, orkanen, opwarming van het zeewater, overstromingen, enzovoort).

Een boodschap die al van het begin onlosmakelijk verbonden is met de schepping.

Het woord 'zee' schrijf je in het Hebreeuws met twee medeklinkers en wel als volgt: ׁ (te schrijven als 'yam' of 'jam').

In het Hebreeuws worden de woorden van rechts naar links gelezen en worden de klinkers niet geschreven, maar vaak aangeduid met een speciaal teken. Dan wordt het woord 'zee' als volgt geschreven: ׁ (het kleine tekenje onder de eerste letter geeft aan dat de medeklinker als een 'a' gelezen moet worden).

Twee Hebreeuwse letters dus voor het woord 'zee': eerst de letter 'j' (in het Hebreeuws: 'jod' – dat betekent 'hand' – geschreven als: ׁ) en daarna de letter 'm' (in het Hebreeuws: 'mem' – dat betekent 'water' – geschreven als: ׁ).

De 'jod' staat voor de zegenende hand van God. Het eerste dat mensen moeten doen als ze op reis gaan, is zich buigen onder de zegenende hand van God. De 'jod' is de eerste letter van Gods naam (straks meer daarover). Zo wordt de gemeente aan het einde van een dienst gezegend. Er wacht een nieuwe week.

De 'jod' staat symbool voor een nieuw begin.

De 'mem' staat voor 'water' en water is in de Bijbel een symbool voor beweging, voor het stromen van de tijd. Wij weten niet hoelang de tijd nog zal stromen. Wij moeten wachten op het einde van de tijd. De 'mem' vormt daarmee een symbool voor 'wachttijd'. Het volk van Israël moest veertig jaar wachten en door de woestijn trekken (Deuteronomium 2:7; Jozua 5:6). Pas na veertig jaar konden de Israëlieten het beloofde land intrekken.

God liet het veertig dagen en nachten op aarde regenen terwijl Noach in de ark verbleef (Genesis 7:12) en toen de toppen van de bergen zichtbaar werden, duurde het nog veertig dagen tot het moment dat Noach het venster in de ark open maakte en een raaf losliet (Genesis 8:6).

Het is dan ook geen wonder dat de getalswaarde van de Hebreeuwse letter 'mem' 40 bedraagt. De 'mem' staat voor wachten; wachten op de vervulling van Gods beloften.

In de symboliek van de Hebreeuwse letters verwijst het woord 'zee' in het Hebreeuws naar een nieuw begin. God scheidt het water zodat er land ontstaat. Zo creëert God levensruimte voor de mens.

Wij leven nu in de wachttijd. Tot het moment van de herschepping aan het einde van de tijd.

Alle Hebreeuwse letters hebben ook een getalswaarde. De 'jod' is de 10^e letter van het Hebreeuws alfabet en de 'mem' de 13^e letter. De 'jod' staat voor het getal 10 en de 'mem' staat – zoals hiervoor al aangegeven – voor het getal 40. De getalswaarde van het Hebreeuwse woord voor 'zee' bedraagt dus 50. Het getal 50 is in de Bijbel een getal met een bijzondere betekenis.

Leviticus 23:3: “Zes dagen kun je werken, maar de zevende dag is het sabbat, een dag van volstrekte rust, die je als heilige dag samen moet vieren.”

Leviticus 25:3-4: “Zes jaar achtereen mogen jullie je land inzaaien, je wijngaard snoeien en de oogst binnenhalen. Maar het zevende jaar moeten jullie het land laten rusten. Het is een sabbatsjaar dat aan de HEER gewijd is.”

Leviticus 25:8-11: “Na verloop van zeven sabbatsjaren, na zeven maal zeven jaar, wanneer er negenenveertig jaren verstreken zijn, moeten jullie op de tiende dag van de zevende maand de ramshoorn luid laten schallen. Op Grote Verzoendag moet in heel het land de ramshoorn schallen. Elk vijftigste jaar zal voor jullie een heilig jaar zijn, waarin kwijschelding wordt afgekondigd voor alle inwoners van het land. Dit is het jubeljaar, waarin ieder naar zijn eigen grond en zijn eigen familie kan terugkeren. Elk vijftigste jaar zal voor jullie een jubeljaar zijn.”

Na zeven sabbatsjaren een jubeljaar, het vijftigste jaar. Een heilig jaar.

Dan moet eenieder terugkeren naar zijn/haar eigen grond en worden de eigendomsverhoudingen weer zoals ze vijftig jaar geleden waren. In het jubeljaar worden de slaven vrijgelaten, zodat ieder mens opnieuw tot zijn/haar recht kan komen.

Met een jubeljaar wordt blijvende verarming voorkomen en zo'n jubeljaar zorgt ervoor dat de verdeling van het land over de twaalf stammen van Israël intact blijft.

Alles begint weer opnieuw in het jubeljaar. Dat is de symboliek van het getal 50 in dit Goddelijk voorschrift.

In de Openbaring van Johannes ontvangt Johannes in totaal vijftig visioenen. Na zeven keer zeven visioenen over de strijd tussen goed en kwaad (ik zal dat later in het boek nader toelichten in het hoofdstuk over de zee in het gericht) ontvangt hij een vijftigste visioen waarin de schepping wordt hersteld met de komst van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde (Openbaring 21) waarin geen plaats meer is voor de zee (het onderwerp voor het laatste hoofdstuk van dit boek).

Wat een geweldige symboliek! De getalswaarde van het Hebreeuwse woord voor 'zee' is 50. In het jubeljaar (het vijftigste jaar) wordt de schepping hersteld, zoals het ooit was. Maar zonder de zee. De getalswaarde van de 'zee' herinnert ons er voortdurend aan dat er ooit een herschepping zal plaatsvinden. Maar de letter 'mem' maakt ons duidelijk dat we moeten wachten op de vervulling van Gods beloften.

Wij leven tussen het moment van de schepping en de herschepping in de wetenschap dat de zee aan het einde van de tijd er niet meer zal zijn.

De relatie tussen de verschillende betekenissen van het getal 50 (zee, jubeljaar, herschepping) kan geen toeval zijn. Heeft God bij de schepping al voorzien dat er ooit een herschepping nodig zal zijn?

Eenzelfde symboliek treffen we aan in de joodse feesten Pesach (Pasen) en Sjavoet (Wekenfeest). Precies zeven weken (49 dagen) na Pasen (de uittocht uit Egypte) verzamelden de joden zich aan de voet van de berg Sinaï. Op de vijftigste dag ontvingen zij de Tien Geboden (Tien Woorden).

Zo wordt het Wekenfeest nog steeds gevierd op de vijftigste dag na Pesach.

Het Wekenfeest is ook het feest van de oogst (voedsel dat leven mogelijk maakt; God zorgt voor Zijn kinderen).

Dezelfde opbouw zien we in enkele christelijke feestdagen. Zeven weken na het Paasfeest is er op de vijftigste dag het Pinksterfeest. Het feest van de Geest, die nieuw leven mogelijk maakt.

Het gaat bij het getal 50 dus steeds om de 'vernieuwing' van het fysieke en het geestelijke/spirituele leven hier op aarde.

De 'jod' is de kleinste letter en tegelijkertijd de belangrijkste letter. Het is de eerste letter van de Godsnaam JHWH (in het Hebreeuws: יהוה). De 'jod' staat voorop en geeft als het ware aan dat de hand van God ons draagt.

Omdat de 'jod' ook de eerste letter is van het Hebreeuwse woord voor 'zee' is de zee verbonden met de Godsnaam. God is de schepper van de zee en God voert de heerschappij uit over de zee. Dat zal in de hoofdstukken die nu volgen vaker aan de orde komen.

De 'jod' staat als de tiende letter van het Hebreeuws alfabet – zoals hiervoor aangegeven – symbool voor een nieuw begin. Het getal 10 zien we in de Bijbel dan ook terug op belangrijke momenten van vernieuwing: tien scheppingswoorden, tien woorden/geboden voor een nieuw leven, tien plagen in Egypte (bevrijding).

Het getal 10 verwijst naar perfectie, naar compleetheid.

God schiep de zee en Hij zag dat het goed was (Genesis 1:10).

Zeemonsters

Op de vijfde scheppingsdag werden de grote zeemonsters (grote walvissen, grote zeedieren) geschapen. Over welke dieren gaat het eigenlijk en wat is hun betekenis?

Slang

In de Bijbel wordt op verschillende plaatsen gesproken over een 'slangenmonster'. Dat begint al in het paradijsverhaal. Genesis 3:1: "Van alle in het wild levende dieren die God, de HEER, gemaakt had, was de slang het sluwst." De slang verleidt Eva om van de boom in het midden van de tuin van Eden de vruchten te eten (hetgeen God had verboden). Eva laat zich verleiden en betreft haar man Adam in het eten van de verboden vrucht. Dit verhaal staat bekend als de zondeval. Vanaf dat moment heeft de zonde intrede gedaan in het leven van mensen en dieren en zal daaruit nooit meer verdwijnen.

God straft Adam en Eva door de aardbodem te vervloeken (Genesis 3:17). Iedereen zal voortaan zijn/haar leven lang moeten zwoegen voor het produceren van het voedsel dat nodig is om te kunnen leven en aan het einde van het leven zal de mens in de aarde stof worden. Opvallend is dat alleen de aardbodem wordt vervloekt. Niet de zee (omdat die in het paradijsverhaal geen rol speelt?).

De slang komt in veel mythische verhalen voor en wordt gezien als een kracht van het kwaad in de wereld. Met een verwijzing naar het Bijbelse scheppingsverhaal is ook voor joden en christenen de slang het symbool van het kwaad.

Een voorbeeld daarvan is opgetekend in Genesis 49:17 waar het gaat over Dan, één van de zonen van Jakob: "Dan, hij is een slang op de weg, een adder op het pad; hij bijt het paard in de hielen, de berijder komt ten val."

David schrijft in Psalm 140:2-4: "Bevrijd mij, HEER, van wie mij kwaad doen. Hun tong is scherp als die van een slang, achter hun lippen schuilt het gif van een adder."

In Openbaring 12 wordt verslag gedaan van een visioen van Johannes waarin hij een grote draak ziet die op het punt staat het pasgeboren kind (*dat is Jezus*) te doden. Van deze draak wordt in vers 9 het volgende gezegd: "De grote draak werd op de aarde gegooid. Hij is de slang van weleer, die duivel of Satan wordt genoemd en die de hele wereld misleidt." Eenzelfde tekst is opgenomen in Openbaring 20:2.

De slang: de listigste onder de dieren. Listig staat voor verleiding, voor misleiding, voor onbetrouwbaarheid. Eigenschappen die angst en gevaar inboezemen.

In zijn profetie over de Filistijnen schrijft de profeet Jesaja (Jesaja 14:29): "Want de slang baart een adder en die brengt een vliegensvlugge cobra voort."

Als Jezus de Farizeeën en Sadduceeën 'adderengebroid' noemt (Matteüs 3:7) dan is de essentie van dit woord een verwijzing naar de onbetrouwbaarheid en de schijnheiligheid van deze groepen.

In de woestijn wordt het volk van Israël wegens haar ontrouw gestraft met giftige, vurige slangen waardoor veel mensen worden gebeten en sterven (Numeri 21:4-9). Ter genezing van de Israëlieten maakte Mozes een koperen slang. Kennelijk werden er later voor deze koperen slang met de naam Koperslang (in de Statenvertaling: